

UTDANNELSEN AV LEDERE FOR DE UNGE KIRKENE

AV OLAV GUTTORM MYKLEBUST

I.

Utdannelsen av ledere for de unge kirkene er ikke bare et av de viktigste punktene på verdensmisjonens dagsorden i våre dager. Den oppgave det dreier seg om her, har og må ha absolutt prioritet. Og det av forskjellige grunner — saklig-prinsipielle så vel som strategisk-aktuelle.

Helt fra begynnelsen av har den evangeliske verdensmisjonen mere eller mindre klart sett det som sitt kall å grunnlegge og bygge opp selvstendige innfødte kirker. Riktignok ble i den eldste kontinentale misjonen oppgaven énsidig bestemt som enkeltomvendelse. Men i hvert fall siden Grauls og Warnecks dager har kirketanken fått en stadig mere sentral plass i målsettingen. Det kontinentale misjonsarbeidet har dog helt fram til vår egen tid hatt et sterkt patriarkalsk preg. Særlig gjelder dette det lutherske misjonsarbeidet.

Det individuelle siktet og det patriarkalske preget går igjen også i den eldste angelsaksiske misjonen. Men sterkere enn i det kontinentale misjonsarbeidet la en her fra første stund av vekt på å bygge opp en kirke og å utvikle innfødt initiativ og selvstendighet. Allerede William Carey hadde et klart syn for dette. Men spesielt må Henry Venn i England og Rufus Anderson i Amerika nevnes i denne forbindelse. Disse geniale misjonssekretærene utformet gjennom memoranda og skrifter fra midten av forrige århundre og framover det misjonsprogram som senere er blitt alminnelig akseptert, misjonsprogrammet «selv-styrende, selv-underholdende og selv-utbredende innfødte kirker».

Verdensmisjonsmøtet i Jerusalem i 1928 markerer den definitive overgangen fra «misjons-sentrisk» til «kirke-sentrisk» forståelse av den kristne evangeliserings-oppgaven. Her rykket for første gang «de

unge kirkene» — den nye betegnelsen for «misjonskirkene» — opp på siden av de gamle kirkene i Vesten som prinsipielt selvstendige og jevnbyrdige søsterkirker. Med verdensmisjonsmøtet i Tambaram i India i 1938, i seg selv en mektig manifestasjon av de unge kirkene, ble denne utviklingen ytterligere aksentuert. Og med verdensmisjonsmøtet i Whitby i Canada i 1947 fikk den sin foreløpige avslutning i det historiske vedtaket om «partnership», dvs. jevnbyrdighet, kompaniskap. Løsenet i misjonsarbeidet i dag og i tiden framover må være full likestilling mellom «sender-landene» og «mottaker-landene», mellom de «eldre» og de «yngre» kirkene. Vi og de er kalt til å være «partners in obedience», medarbeidere i lydighet mot Guds levende ord slik det én gang for alle er gitt oss i Jesus Kristus.

Et resultat av «Whitby 1947» var de to konferansene som ble holdt i fjor: «Buenos Aires 1949» og «Bangkok 1949», resp. for Latin-Amerika og Øst-Asia. Begge disse konferansene var kirkekonferanser, ikke misjonskonferanser. Begge kom i stand på de «innfødte» kristnes eget initiativ og var helt ut preget av deres synsmåter og problemer.

Allerede før «Tambaram 1938», ja allerede før «Jerusalem 1928», var det organisert selvstendige innfødte kirker i Asia og Afrika. Men disse kirkene var relativt få, og selvstendigheten lot ofte atskillig tilbake å ønske. Stillingen er en helt annen i dag. De unge kirkene har i det siste desenniet opplevd en fantastisk vekst. Vedtaket fra «Whitby 1947» som vi nettopp refererte, er en refleks av og et monument over denne veksten. De unge kirkene er blitt eller holder på å bli det som en hele tiden har siktet på at de skulle bli: selvstendige kirker.

Med dette har spørsmålet om lederutdannelsen fått en spesiell aktualitet. Vi sier med vilje «spesiell». Som oppgave har jo lederutdannelsen vært aktuell helt fra begynnelsen av. Lederutdannelsen er jo nemlig ikke noe annet enn det praktiske korrelat til prinsippet «selvstendige innfødte kirker». Den er det ufravikelige vilkår for virkeliggjøringen av det grunn-program for evangelisk misjon som disse ordene gir uttrykk for. Det er derfor ikke underlig at den helt fra første stund av har hatt en fremskutt plass i arbeidet. Det er vel neppe noen sak som i den grad har gått igjen som foredrags- og for-

handlingstema på de forskjellige misjonskonferansene i de siste hundre årene — for de forskjellige feltene og for verdensfeltet i sin helhet — som nettopp lederutdannelsen.

«Whitby 1947» som gjorde det historiske vedtaket om partnership, uttalte også at av alle oppgavene som de eldre og yngre kirkene i dag er kalt til å løse i fellesskap, «må utdannelsen av ledere i de unge kirkene absolutt gis førsteplassen». Kirkene må derfor gjøre alt de kan for å verve unge menn og kvinner for det kristne arbeidet og for å utbygge utdannelsen av innfødte ledere, ordinerte og ikke-ordinerte.

Spørsmålet om lederutdannelsen står altså i dag i spesiell forstand i sentrum av den kristne misjonsoppgaven. Ved siden av de saklig-prinsipielle motivene for dette slik vi nå kort har gjort rede for dem, kan vi også peke på andre faktorer, faktorer som har med den strategisk-aktuelle situasjonen å gjøre, en situasjon som i høy grad understreker det som allerede er nevnt.

Hva vi sikter til, er den revolusjonerende kjensgjerningen at de fargete folkene har holdt sitt inntog på den verdenshistoriske arenaen. Det hvite verdensveldet er brutt sammen. Bare i de få årene som er gått siden den andre verdenskrigen sluttet, er en rekke asiatiske land blitt selvstendige stater: India, Pakistan, Burma, Ceylon, Indonesia, Filippinene, Indo-China og Thailand (Siam). Disse landene representerer et folketall på 550 mill. China med sine 450 mill. mennesker var allerede før den siste krigen en suveren stat. Bortsett fra det okkuperte Japan og noen få mindre områder er Vesten i dag eliminert som politisk maktfaktor i Asia, den verdensdelen der nesten to tredjedeler av jordens befolkning har sitt hjem og som rår over slike umåtelige materielle ressurser.

I Afrika kan stillingen synes å være en annen. Men det er bare på overflaten. Om den europeiske imperialismen her ennå ikke er likvidert, vil det i hvert fall ikke vare lenge før den er det. Den nasjonale frihetskampen er for lengst en virkelighet også i Afrika. Og ve det hvite herrefolket som bagatelliserer eller ignorerer den! Blant de europeiske kolonimaktene har Storbritannia også i Afrika vært den første, ja eneste til å forberede en avvikling til fordel for de innfødte selv. Gullkysten har fått politisk selvstyre. Nigeria kunne ha

hatt det om ikke folket hadde stått så splittet. Viktige tiltak i retning av større selvstendighet er truffet i de britiske områdene i Øst-Afrika. Tendensen er tydelig nok. Afrika som annekts til Europa er en tanke som ikke lenger kan tilfredsstillende afrikanerne. De vil være herrer i eget hus. Og de holder på å bli det.

«Afrika er ikke lenger bare objekt», uttalte en fremtredende tysk misjonsleder for en tid siden, «objekt for hjelp, objekt for utbytting, objekt for oppseding. Afrika er på vei til å bli subjekt. I morgen vil det være subjekt. Slik som India, Indonesia, China og Mandsjuria er blitt subjekt. Det store spørsmålsteget som lenge har stått over Afrika, holder på å gå over i et utropsteget. Pass på, slik roper det til Europa, Amerika og folkene i øst, vår vei tar til, vår egen vei!»

Det sier seg selv at om noe kan fremskynde selvstendigjøringen av de innfødte kirkene og gi vekt til arbeidet for utdannelse av innfødte ledere, må det være den situasjonen som vi her har skissert. Vi ser da også hvordan de forskjellige misjonene på de forskjellige feltene i de siste årene har gjort fullt alvor av å gjennomføre en selvstendigjøring av de unge kirkene. Fra nordisk misjonsarbeid kan nevnes Svenska Kyrkans Mission i India, Den nordiske santalmisjonen i India og Det norske misjonsselskap i Sør-Afrika og på Madagaskar.

Vi har i det foregående begrenset oss til den evangeliske verdensmisjonen. Men det som er sagt, gjelder i like høy grad det katolske misjonsarbeidet. Også her er de unge kirkene blitt brennpunktet i virksomheten. Og også her er lederutdannelsen blitt stadig sterkere betont som den avgjørende oppgaven den er i vår tids misjonssituasjon. Av stor betydning for denne utviklingen ble de pavelige misjonsensykliskaene fra mellomkrigstiden: Benedikt XV's «Maximum illud» (1919) og Pius XI's «Rerum ecclesiae» (1925). Det er karakteristisk for Vatikanets misjonsstrategi i dag at med den siste kardinalutnevningen (1946) fikk for første gang i historien en kineser, erkebiskopen av Peking, sete i kollegiet. Det er også i høy grad symptomatisk at Roma i mai i år for første gang på 1400 år opprettet «regionale hierarkier» i Afrika. Før dette skjedde, hadde Roma bare ett bispedømme i Afrika under en afrikansk biskop, nemlig bispedømmet Masake i Uganda. De nye «regionale hierarkiene» om-

fatter Nigeria, Kamerun, Togoland, Gullkysten og Sierra Leone, og teller tre erkebiskoper og elleve biskoper. «Det er tanken» heter det i en artikkel som Roma-korrespondenten til New York Herald Tribune sendte sin avis i forbindelse med dette vedtaket, «at alle disse fjorten stillingene med tiden vil bli besatt av negrer». En venter at den nye ordningen vil føre med seg «en rask stigning i tallet på afrikanske biskoper», og den «øker, i hvert fall teoretisk, muligheten for å velge en neger til pave». (Minst to negrer skal ha vært paver i de første fem seklene av kirkens historie.)

II.

Med det vi hittil har lagt fram, har vi bare villet presisere at lederutdannelsen er en oppgave som i misjonsarbeidet i dag — vi gjentar det — har og må ha absolutt prioritet.

Men hvordan forholder det seg med lederutdannelsen praktisk og konkret? Dette er det spørsmål vi nå vil ta opp. Vi skal forsøke å gi hva amerikanerne kaller «a factual survey», en oversikt på grunnlag av kjensgjerningene slik de foreligger på de forskjellige feltene. Selvsagt kan det ikke bli tale om en utførlig fremstilling. En kort karakteristikk er alt vi kan gi.

Først et par ord om stillingen i sin alminnelighet. Ifølge «World Christian Handbook» (1949) har de evangeliske kirkene og misjonene i sitt menighets- og kirkearbeid i Asia, Afrika og Latin-Amerika alt i alt 160 671 innfødte arbeidere i sin tjeneste. Dette tallet ligger betydelig over det samlede tall på innfødte arbeidere som statistikken som ble utarbeidet for «Tambaram 1938», opererer med (97 044). Men vi må her merke oss to ting:

For det første er den veksten som faktisk foreligger på dette punktet, utelukkende begrenset til de ikke-ordinerte arbeiderne. Hvor gledelig det enn er i seg selv at tallet på disse har gått så sterkt opp, gir det på den andre siden grunn til alvorlig engstelse at tallet på ordinerte arbeidere har vært så godt som stasjonært. Det var i 1938 17 833 og i 1949 18 032, altså en økning bare på 199 i løpet av det siste desenniet.

For det andre må veksten i tallet på innfødte arbeidere — som

altså utelukkende er en vekst i tallet på *ikke-ordinerte* innfødte arbeidere — ses i sammenheng med og vurderes ut fra veksten i tallet på kristne i tiden mellom de to statistikkene vi nevnte. I årene fra 1938 til 1949 steg tallet på evangeliske kristne på «*misjonsmarkene*» med over 100%, nemlig fra om lag 13 mill. til nesten 27 mill. I samme tidsrom steg totaltallet på innfødte arbeidere bare med 65,5% og tallet på ordinerte innfødte arbeidere bare med vel 1%. Stillingen er altså langt fra så god som den ved første øyekast kunne synes å være.

I denne forbindelsen vil vi gjerne minne om den kjensgjerningen som i høy grad stiller de tallene vi her har nevnt, i relieff, nemlig at det finnes på de forskjellige misjonsmarkene om lag 200 mill. flere hedninger i dag enn da den moderne misjonsrørslen ble til for 150 år siden. Denne kjensgjerningen skyldes den veldige befolknings-tilveksten blant de fargete folkene, en tilvekst som bare i India beløper seg til 5 mill. pr. år og i Japan til 1 mill. pr. år.

Men stillingen er enda alvorligere enn den statistiske analysen vi her har foretatt, gir uttrykk for. På alle felter klager en over at *kvaliteten* av den utdannelsen lederne får, er langt fra tilfredsstillende. Dette er for så vidt ikke noe nytt. I slutten av 1930-årene foretok den kjente amerikanske kirkemannen og teologen H. P. Van Dusen en reise i Østen. Som rektor for en av de ledende teologiske høyskolene i U.S.A. var han selvsagt særlig interessert i å få rede på hvordan presteutdannelsen ble drevet. Resultatet var ytterst nedslående. Det ble bekreftet av de undersøkelserne som ble gjort i forbindelse med «*Tambaram 1938*». I det viktige vedtaket om «*Den innfødte prestedtjenesten i kirken*» karakteriseres presteutdannelsen like fram som «en av de største svakhetene i hele det kristne arbeidet». Det avsnittet hvor denne satsen forekommer — første avsnitt av konklusjonen i framlegget fra seksjon VIII — er så betydningsfullt at det fortjener å bli sitert i sin helhet:

«Det er vår overbevisning at den teologiske utdannelsen slik den drives i dag, er en av de største svakhetene i hele det kristne arbeidet, og at en ikke kan vente noen virkelig bedring av forholdet før kirke- og misjonene vier denne oppgaven langt større oppmerksomhet ... og gir langt større tilskudd i penger og personell ...».

«Tambaram 1938» henstilte til Det internasjonale misjonsråd å oppnevne en spesiell kommisjon til å ta seg av presteutdannelsen i de unge kirkene. På grunn av krigen kom denne kommisjonen aldri i stand. Men behandlingen av denne saken på Tambaram-konferansen og vedtaket om den som ble gjort der, førte til at det straks ble satt i gang en undersøkelse av den teologiske utdannelsen i India. I fjor gjorde Det internasjonale misjonsråd opptaket til en tilsvarende undersøkelse i Afrika. Om stillingen i China forelå det allerede før Tambaram-møtet en ypperlig oversikt som senere er blitt supplert av forskjellige eksperter. Vi skal nå kort se på hvordan det forholder seg med presteutdannelsen på disse tre representative områdene av verdensfeltet — områder som for øvrig er av spesiell interesse nettopp for nordisk misjon.

Først et par ord om *China*. Ikke på noe felt er stillingen med hensyn til rekrutteringen av innfødte ledere så alvorlig, ja fortvilet som her. Det er en kjensgjerning at tallet på teologiske studenter og elever har lenge vist en synkende tendens.

En skjelner mellom tre slags teologiske institusjoner i China: høyskolene (Graduate Schools of Theology), seminarene eller colleges (Theological Seminaries or Colleges) og de lavere presteskolene (Theological Training Schools). I alle disse gruppene av teologiske institusjoner gikk i tidsrommet 1921—1945 tallet på teologiske studenter, resp. elever *tilbake* — i høyskolene med over 46%, i seminarene og colleges med over 54% og i de lavere presteskolene med over 52% (i siste tilfelle gjelder tilbakegangen bare årene 1933—1945).

Av de tre gruppene er nr. 2 den betydeligste. Over 90% av de kinesiske prestene med bedre utdanning kommer fra seminarene og colleges. Men nettopp denne gruppen viser den største tilbakegangen i tallet på mannlige studenter, en tilbakegang på over 66% i løpet av de ikke fullt 25 årene fra 1921 til 1945.

Det var i slutten av 1944 bare 125 mannlige studenter i de høyere teologiske skolene (gruppene 1 og 2) i hele China, det frie og det okkuperte — selvsagt et forsvinnende tall i forhold til det aktuelle behovet og de krav etterkrigs-situasjonen ville stille kirken overfor.

En del av skylden for denne triste utviklingen må vel skrives på krigens konto. En rekner at mellom 20 og 25% av de kinesiske pres-

tene under krigen tok annet arbeid — av forskjellige grunner. Men krigen alene forklarer ikke forholdet. Lederutdannelsen har i flere desennier vært det svakeste punkt i det protestantiske kirke- og misjonsarbeidet i China. Følgen har vært at mange kristne har forlatt menighetene.

Stillingen i dag er i høy grad prekær. Det er skrikende nød. Nøyaktige oppgaver foreligger selvsagt ikke, så kaotiske som forholdene er blitt. Men en rekner at tallet på studenter og elever i de forskjellige teologiske skolene er mindre enn en fjerdedel av hva en vil trenge i de nærmeste årene. En gjør også merksam på at en høyning av nivået er meget ønskelig. De fleste prestene er over femti år og har bare middelskole-utdannelse.

Vi går videre til *India* og *Pakistan*. Som kjent har den langt overveiende delen av de kristne i det gamle India hjemme i den nye staten India. Den muhammedanske staten Pakistan teller bare noen få tusen kristne. Spørsmålet om den indiske lederutdannelsen blir derfor i første rekke et spørsmål som angår kirkene og misjonene i republikken India.

Presteutdannelsen i India frembyr på flere måter et lysere bilde enn i China. Men også i India har bildet mange mørke, ja dystre trekk. I den ypperlige undersøkelsen av den indiske presteutdannelsen som vi allerede har nevnt — foretatt i første halvdel av 1940-årene under Det nasjonale kristne råds auspisier — blir det sterkt fremholdt at de evangeliske kirkene har altfor få innfødte prester, nemlig 3000 prester til 4 mill. kristne eller bare ca. $\frac{3}{4}$ av det minimum en må rekne med (etter prinsippet én prest pr. 1000 kristne). Tallet på studenter og elever i de teologiske skolene — høyere og lavere — er bare halvdelen av det som trengs for å dekke behovet. «Det er umulig å la være å trekke den konklusjon», heter det i rapporten, «at presteutdannelsen representerer et av de svakeste punktene i hele det kristne arbeidet i India». Ansvar for den sørgelige svikt som her foreligger, heter det videre, må kirkene og misjonene ta på seg. Årsaken til svikten er å søke i «nølende fremgangsmåte» og «tilfeldig praksis». Det har ikke vært en klar linje og plan når det gjelder rekrutteringen og utdannelsen for prestatjenesten.

Dette var før India i 1947 ble en suveren stat. Som følge av den

politiske frigjøringen er lederspørsmålet — i første rekke et spørsmål om *utdannelse* av ledere — blitt mere påtrengende og aktuelt enn noensinne. Disse ordene som formannen i Det nasjonale kristne råd for India nylig uttalte med sikte på den nye situasjonen for kirke og misjon, er symptomatiske for innstillingen hos den kristne ledereliten i «det nye India»: «En kristen kirke under utenlandsk ledelse vil være en anakronisme i et fritt India, og dens budskap vil bli svekket. Misjonsselskapene har hatt en tendens til altfor lenge å snakke om «lederutdannelse». De har glemt at den beste skole i utdannelse er ansvar. En kirke som er avhengig av utenlandske ressurser, er også en anakronisme og vil utsette seg for mistanke.»

Vi brukte nettopp uttrykket «den kristne ledereliten». Det finnes en slik elite på de forskjellige feltene. Men det er vel neppe noe felt hvor denne eliten både kvantitativt og kvalitativt raker så høyt som i India. Det er rike muligheter for en kirke som har fostret slike personligheter som Samuel V. Azariah (for å nevne en av de som nylig er gått bort), Manikam, Subhan, Devanandan, Devanesen, Appasamy, Mrs. Dass o. fl.

Også i *Afrika* er lederutdannelsen ytterst aktuell. Ja, fra en side sett er den mere aktuell her enn på noe annet felt. Det er nemlig en kjensgjerning at misjonene i Afrika stort sett har vært usedvanlig sene med å overlate ansvaret og ledelsen av arbeidet til de innfødte selv. En har fryktet for at menighets- og kirkelivet skulle komme til å lide om en for alvor slapp de afrikanske prestene til. Men det har vist seg at der disse har fått høve til å vise hva de duger til, har de på sin plass gjort et like så dyktig og trofast arbeid som sine medarbeidere blant andre raser og folk, europeiske og ikke-europeiske.

Det er dessverre mange kristne afrikanere i dag som hevder at misjonene ikke er interessert i å organisere en selvstendig kirke i Afrika. Misjonene er interessert i dette. Men de har ikke tydelig nok *manifestert* denne interessen. Det har ikke vært tilstrekkelig av en *hjerte- og viljesak* for dem.

Jeg tror det er helt riktig hva Emory Ross, sekretær for Afrika i Nord-Amerikas evangeliske misjoners fellesutvalg og tidligere misjonær i Belgisk Kongo, nylig har uttalt — at det trengs i Afrika i dag fra vår side *en ny vilje*, «viljen til virkelig å se en afrikansk

kirke bli til; viljen til å vise afrikanerne tillit — vise dem endog den tillit at de får gjøre feil, en forrett som hittil stort sett har vært forbeholdt vesterlendingene; viljen til å hjelpe afrikanerne til fullt ansvar i kirken i Afrika, viljen til å være med på å bygge opp en selvstendig protestantisk kirke, et selvstendig åndelig fellesskap i Afrika.»

Men hvordan skal dette skje om ikke *lederutdannelsen* får den sentrale plassen i misjonsarbeidet der ute som den har krav på? Lederutdannelsen er selvsagt veien, den eneste veien som fører fram. Men det haster, for meget er forsømt. Rekrutteringen til presteskolene lar langt tilbake å ønske, likeså kvaliteten av den utdannelsen som blir gitt. Minst tilfredsstillende er stillingen i de ikke-britiske områdene av kontinentet, dvs. de franske og portugisiske koloniene samt Belgisk Kongo. I hele dette veldige området med over 50 mill. mennesker finnes det ikke en eneste protestantisk presteskole av britisk eller amerikansk gjennomsnittstype. Derimot har katolikkene for lengst opprettet presteskoler som står fullt på høyde med hva en finner på andre felter.

Som allerede nevnt tok Det internasjonale misjonsråd i fjor initiativet til en undersøkelse av den teologiske utdannelsen i Øst- og Vest-Afrika. Denne undersøkelsen er nå avsluttet, men rapporten er ennå ikke offentliggjort. I mellomtiden kan situasjonen i korthet karakteriseres slik: Presteskolene er overalt i Afrika både få og små. Det er en beklagelig mangel både på elever og lærere. Bygninger og utstyr er det dårlig med. Og nivået er stort sett lavt (i mange tilfelle dreier det seg bare om bibelskoler). I hele Øst-Afrika (Tanganyika, Kenya og Uganda) finnes det ikke en eneste høyere teologisk skole. Vest-Afrika og Sør-Afrika har noen få skoler av denne typen, til dels i forbindelse med universiteter.

Når en unntar Latin-Amerika har kristningsarbeidet i de siste desenniene ikke på noe annet område av verdensfeltet hatt slike rike resultater som nettopp i Afrika. Bare i tiden fra 1938 til 1949 økte tallet på kristne fra om lag 5 mill. til vel 11 mill., altså en stigning på 124%. Desto beklageligere er det at lederutdannelsen er blitt så forsømt som den faktisk er blitt. Den anglikanske kirken i Uganda er et godt eksempel på det skrikende misforhold mellom vekst i menighetslemmer på den ene siden og svikt i utdannelsen av innfødte ledere

på den andre siden. Den anglikanske kirken i Uganda teller $\frac{1}{2}$ mill. medlemmer, men den har bare en håndfull misjonærer og 100 afrikanske prester til å ta seg av alle disse hundretusenene! Skal det indiske prinsippet «én prest pr. 1000 kristne» gjøres gjeldende også i Afrika — og det kan med enda større rett gjøres gjeldende her fordi avstandene er større og befolkningen så meget mere spredt — skulle en i Uganda trenge minst fem ganger så mange prester!

Så meget om China, India og Afrika. Vi kunne nevne også andre felter. Men det ville bli bare en gjentakelse av hva vi har sagt. I de evangeliske kirkene i Latin-Amerika f. eks. er det stor mangel på ledere. En rekker med en svikt på 50% i rekrutteringen til preste-tjenesten. Her som i Afrika har det evangeliske arbeidet gått voldsomt fram i de siste desenniene. Eller for å nevne et annet felt — Indonesia. Her har vi en slående parallell til stillingen i Uganda. Den lutherske batakkirken på Sumatra med sine 550 000 medlemmer har bare 90 ordinerte prester. På grunn av krigen og den politiske utviklingen den ga støtet til, har helt siden 1940 ingen misjonær kunnet ta opp virksomhet her. For øvrig er Indonesia kanskje det felt hvor misjonene har gjort mest for å gi lederne i de unge kirkene en teologisk utdannelse av virkelig høy standard. Den teologiske høyskolen i Batavia står akademisk fullt på høyde med liknende institusjoner i Europa og Amerika.

III.

Hva vi hittil har forsøkt å utvikle, kan sammenfattes i denne paradoksale dobbelt-sats:

P.d.e.s.: Så vel saklig-prinsipielle som strategisk-aktuelle hensyn gjør det til en bydende nødvendighet å gi lederutdannelsen absolutt prioritet blant de mange og forskjellige oppgavene misjonene og kirkene er konfrontert med i dag.

P.d.a.s.: Ikke på noe område har misjonene og kirkene gjort seg skyldige i en slik svikt og forsømmelse som nettopp når det gjelder lederutdannelsen, den aller viktigste av alle oppgavene.

Hvordan finne en vei ut av denne tragiske situasjonen? Et fullstendig svar er det ikke mulig å gi. Vi kan bare antyde noen linjer til løsning av spørsmålet.

1. Misjonene og kirkene må for alvor gjøre seg klart at lederutdannelsen er oppgave nr. 1 på det kristne arbeidsprogrammet i dag. Den svikt som faktisk foreligger på dette punktet, er i første rekke en svikt i erkjennelsen av det absolutte krav på absolutt prioritet som det her gjelder. Om en virkelig og helt ut hadde sett det slik at lederutdannelsen er det viktigste av alt, ville en også ha sørget for at dette arbeidet først og fremst var blitt tilgodesett.

Vi innrømmer at kravene er mange og midlene både i penger og personell begrenset. Men nettopp derfor er det nødvendig å følge løsenet «first things first», å gjennomføre en ordning som gjør det mulig i kraft av hva en har kalt «konsentrasjonens strategi» å oppnå et maksimum av resultater med det minimum av midler som står til disposisjon. Jesus ga det vesentligste av sin tid til lederutdannelsen. Hans kirke er kalt til å gjøre det samme.

Erkjennelsen av at lederutdannelsen er «det strategiske punktet i misjonsoppgaven», at den er selve «nøkkelstillingen i misjonsarbeidet og den innfødte kirken» — må i alle misjonene og kirkene komme praktisk til uttrykk på den måten at en først og fremst tar hensyn til denne oppgaven når retningslinjene for arbeidet blir drøftet, når budsjettene blir behandlet og når arbeiderne blir plasert. Andre hensyn må ikke få gripe forstyrrende inn i disposisjonene her, slik at det som har krav på absolutt prioritet, kommer i annen eller tredje rekke — eller kanskje enda lengere nede.

Den situasjonen som misjonene og kirkene gjennom de siste årenes omveltninger er blitt stilt overfor i China, kan de når som helst bli stilt overfor også i andre deler av verden (nasjonalismen og kommunismen er verdensproblemer!). Det må ikke skje en gang til at de unge kirkene i stor utstrekning blir stående uten egne ledere når de trenger dem mest. Den tragiske tilbakegangen i søkningen til de teologiske skolene i China i de siste desenniene, et forhold som vi har sett har ført til at kirkene bare har en fjerdedel av de prestene de behøver, og det i en situasjon der behovet for innfødte arbeidere er blitt ytterligere aksentuert gjennom tusener av misjonærers hjemreise eller overflytting til andre felter — må være et memento for misjonene og kirkene om nødvendigheten av hensynsløst og konsekvent å stille lederutdannelsen i sentrum av sin virksomhet.

2. Institusjonene til utdanning av innfødte ledere må få slike arbeidskår at de på en forsvarlig måte kan ta opp og gjennomføre sine oppgaver.

For å nevne noen konkrete ting:

De må få de nødvendige lærerkreftene. Det vil for det første si: *tilstrekkelige* lærerkrefter. Å drive presteskole med en eller to lærere (som samtidig kanskje har andre oppgaver ved siden av) er selvsagt forkastelig. Og likevel forekommer dette stadig. En må insistere på at det blir tilsatt tilstrekkelig mange lærere, og at disse får vie all sin tid til den teologiske undervisningen. Den innfødte representasjonen i lærerpersonalet må sikres — og systematisk styrkes.

Det trenges videre dyktige lærerkrefter, ja de dyktigste som kan skaffes. I presteutdannelsen på misjonsmarkene i dag gjelder det i absolutt forstand at bare det beste er godt nok. En kan neppe tenke seg en mere fascinerende oppgave — og en vanskeligere og mere ansvarsfull oppgave.

Tilstrekkelige og dyktige lærerkrefter er nødvendige ikke bare av hensyn til undervisningen. Ved siden av denne må det tas opp et arbeid for å skaffe til veie den nødvendige teologiske litteraturen på folkets eget språk (kommentarer, historiske, systematiske og praktisk-teologiske publikasjoner, utgivelse av et teologisk tidsskrift osv.). En må også ta opp et målbevisst arbeid for å løse de mange viktige og vanskelige teologiske oppgavene som de unge kirkene står overfor i dag. Dette forskningsarbeidet er ingen luksus. Det er et kristelig og kirkelig livsbehov.

Nest etter de nødvendige lærerkreftene må nevnes bygninger og utstyr. Når en tenker på hvor lite mange misjoner og kirker har gjort for å tilgodese dette kravet — i seg selv et selvfølgelig krav — kan det nesten stå stille for en. En har gitt store summer til bygninger og utstyr når det gjelder andre institusjoner. Men den viktigste av dem alle — presteskolen eller den teologiske høyskolen — har i mangfoldige tilfelle måttet nøye seg med smulene fra budsjettens bord. Gode lokaler er i høy grad nødvendige, likeså godt utstyr — i første rekke et godt bibliotek.

Nok et konkret trekk vi vil nevne er organiseringen av studiet. Det må bli et studium som gir fast grunn å stå på for en ung kirke

i akutt og eksistensiell brytning mellom kristendom og hedenskap (gammelt og nytt, farget og hvitt). Og det må bli et studium som gir perspektiv, både bakover og utover og framover. Den unge kirken må bli ført fram til manns modenhet i Kristus — i dette ords fulle mening.

3. Misjonene og kirkene må ta opp til spesiell behandling de problemene som knytter seg til lederutdannelsen med sikte på snarest mulig å nå fram til en tilfredsstillende løsning av dem.

Vi skal nevne et par av disse problemene.

Det gjelder for det første *rekrutteringen*. Her må gjøres noe effektivt på dette punktet. Og det må gjøres straks. Som stillingen nå er, står hele arbeidet faktisk i fare for å stagnere. Hvorfor er det så vanskelig å få elever til presteskolene? Uten tvil er en av årsakene de lave lønningene prestene får (og som nødvendigvis må være lave fordi de unge kirkene ikke makter mere økonomisk). Når som f. eks. i Tanganyika og Sør-Afrika-Sambandet en lærer får tre ganger så høy lønn som en prest, er det da underlig at så mange unge foretrekker lærergjerningen for prestedtjenesten? Vi må ikke vente av den kristne ungdommen på misjonsmarkene en idealitet som den kristne ungdommen i Vesten ikke er i besittelse av.

Når det gjelder selve *utdannelsen* er det meget som taler for den ordningen som «Tambaram 1938» gikk inn for, — nemlig å ha tre slags institusjoner: 1. bibelskoler til utdanning av ikke-ordinerte menighetsarbeidere, 2. teologiske skoler til utdanning av menighetsprester og 3. teologiske høyskoler (colleges) for videregående utdanning på et vitenskapelig grunnlag. Denne ordningen har en i flere år hatt i India hvor den har virket meget tilfredsstillende.

Også de *vilkår for opptaking* ved disse skolene og høyskolene som «Tambaram 1938» gjorde framlegg om, fortjener i høy grad vår oppmerksomhet. Tambaram-vilkårene for å bli opptatt ved de teologiske skolene (hvor ifølge sakens natur det store flertall av de ordinerte menighetsarbeiderne vil bli utdannet), omfatter følgende fem punkter: 1. alminnelig utdanning tilsvarende den som kreves for opptaking ved universitetene; 2. anbefaling fra den kirken en hører til; 3. ett eller to års praktisk arbeid sammen med en erfaren prest; 4. alder over 21 år; 5. lærerutdanning (hvor forholdene gjør dette

mulig). Undervisningstiden bør strekke seg over minst tre år, helst fire eller fem år.

Det kan synes hardt å stille store krav til intellektuell dyktighet hos dem som skal bli prester i de unge kirkene. Men vi må her huske på at folkeopplysningen — som misjonene gjennom sine skoler har vært en imponerende banebryter for — fører med seg både at flere og flere får undervisning og at flere og flere tar stadig høyere eksamener. Det ville være til ubotelig skade for kirken om den ble liggende etter her. «De som skal være ledere i det kristelige arbeid,» skrev Johannes Johnson for en menneskealder siden, «må i *alminnelig kultur* stå på høyde med de mest fremskredne av dem de skal lede».

Det er blitt pekt på at den historiske forbindelsen mellom protestantisme og kultur kommer klart til uttrykk på misjonsmarken. Dette er riktig. Men mon vi ikke har overdrevet dette? Også den katolske misjonen er en kulturfaktor av rang. Og når det gjelder vårt spesielle emne, må det innrømmes at Roma ligger langt foran oss. Den katolske kirken krever av sine innfødte prester en utdanning som tar nesten ti år og som omfatter både sekulære (humanistiske, særlig filosofiske) fag (i alt 4½ år) og de forskjellige teologiske fagene (i alt 4 år), foruten et års undervisning i en skole mellom de to avdelingene. Mange innfødte prester tar universitetseksamener, og de dyktigste blir sendt til Europa og Amerika for videregående studier. En hel del av dem avslutter sin utdanning med et opphold ved Propagandakollegiets høyskole i Roma. I samsvar med katolsk tradisjon foregår en vesentlig del av studiet på latin. Det høye nivå som katolikkene uten tvil holder når det gjelder utdannelsen av ledere for de unge kirkene, er en utfordring til de protestantiske misjonene og kirkene, en utfordring som vi ikke må la ligge.

Skal skolene drives av de forskjellige misjonene og kirkene enkeltvis eller i fellesskap? For oss i Europa er det en selvfølge at den teologiske utdannelsen må være konfesjonell. Men stillingen på misjonsmerkene er en helt annen. Det er meget som taler for et samarbeid, i hvert fall i den høyere teologiske undervisningen — et samarbeid som imidlertid ikke behøver å innebære at en oppgir sin konfesjonelle egenart. Det synes å være klart at utviklingen på alle fel-

tene går i retning av et slikt samarbeid. Praktiske, ikke minst økonomiske, hensyn tvinger dette fram. Men for øvrig er her som i arbeidet for kristen enhet på misjonsmarkene i det hele en hovedfaktor hensynet til *evangeliseringen*, til det kristne vitnesbyrdet i et ikke-kristent folk (jfr. det drivende motivet bak opprettelsen av Sør-Indias Kirke).

4. Vi har hittil talt vesentlig om utdannelsen av ordinerte ledere (prester). Og denne er viktig, meget viktig. Men i en levende kirke må også lekmanns-vitnesbyrdet komme til sin rett, eller rettere: det må bevisst og aktivt oppmuntres. Verdien av lekmanns-arbeidet i de unge kirkene kan vanskelig overvurderes. Vi nevnte de evangeliske kirkene i Uganda og på Sumatra, hver med et medlemstall på over $\frac{1}{2}$ mill., men med bare ca. 100 innfødte prester til å ta seg av alle disse kristne. Det kunne aldri ha gått om disse kirkene ikke hadde hatt sine hundrer av leke menighetsarbeidere, både lønnede og frivillige. Ved siden av arbeidet for utdanning av prester må det gå et arbeid for utdanning av leke arbeidere. Det siste er like så viktig som det første.

Det er løfterikt å legge merke til den avgjørende betydningen som kirken — i Vesten og i Østen — i våre dager tillegger lekmanns-vitnesbyrdet. Biskop Newbiggin i den nye Sør-Indias Kirke taler like fram om et «lekmanns-apostolat». Asia trenger ledere fra det kristne lekfolks rekker, hevder han, og spesielt slike som frivillig gjør tjeneste som forkynnere, evangelister, lærere og menighetsledere. Han nevner også nødvendigheten av å utdanne kristne lekmenn for innsats i sine respektive yrkesgrupper. Uten tvil er det her pekt på oppgaver som misjonene og kirkene *må* ta opp om arbeidet ikke skal gå i stå, ja gå til grunne.

I China er det i dag ikke mulig for en prest å leve av å være prest. Myndighetene krever at han har et «ordentlig» yrke, at han gjør «produktivt» arbeid. I den grad er det kristne arbeidet blitt lekmanns-bestemt. Vi lever i en tid hvor endog prestene må bli «lekmenn» for å kunne øve sin gjerning som evangeliets tjenere! La det være et direktiv for utdannelsen av ledere for de unge kirkene i årene som ligger foran oss!

LITTERATUR

Denne artikkelen er et foredrag som ble holdt på det nordiske misjonsmøtet i Oslo 31. august—3. september 1950. Det gjengis her i alt vesentlig i den form det ble holdt. De som ønsker en nærmere innføring i emnet, vil vi vise til disse bøkene og artiklene som de forskjellige fakta og data i vår fremstilling i stor utstrekning bygger på:

- Brennecke, Gerhard: «Vor den Toren Südafrikas», *Der Ruf Blätter der Berliner Mission* 1950 nr. 1 s. 3—5.
- Church in East Asia, The. Findings of the East Asian Christian Conference held at Bangkok, Thailand, December 3—11, 1949 (brosjyre utgitt i fellesskap av Det internasjonale misjonsråd og Kirkenes verdensråd, trykt i USA 1950).
- Freitag, Anton: «Das Zeitalter der einheimischen Kirche», *Missionswissenschaft und Religionswissenschaft* 1947—48 s. 169—181.
- Grubb, Kenneth G., og E. J. Bingle (red.): *World Christian Handbook* (London 1949).
- Jerusalem Meeting Report (London 1928), bind III s. 177—179; 212—214.
- Latourette, K. S.: *A History of the Expansion of Christianity* (New York 1937—1945), bind VII s. 47; 410 f; 483—505.
- Mathews, Basil: *Forerunners of a New Age. An Interpretative Report of a Conference on the Training of the Ministry of the Younger Churches, Held at Newark, New Jersey, St. Andrew's-tide 1934* (New York 1934).
- McGurn, Barrett: «Catholic Church Giving Africa First Hierarchies in 1400 Years», *New York Herald Tribune*, 30. mai 1950.
- Mertens, H.: «Der einheimische Klerus in Afrika in und nach dem zweiten Weltkrieg», *Akademische Missionsblätter* 1948 s. 55—60.
- Miao, Chester S.: «Education for Lay Service in the Christian Church in China», *International Review of Missions* 1936 s. 342—346.
- Miao, Chester S.: «The Training of Ministers in the Younger Churches», *International Review of Missions* 1939 s. 377—382.
- Missionary, The, 1950 nr. 5 s. 31 (notis om den lutherske batakkirken i Indonesia).
- Myklebust, O. G.: «Aktuelle problemer i den kristne verdensmisjon», *Det 7. nordiske prestemøte, Bergen 28.—30. august 1946* (Oslo 1948) s. 37—66.
- Myklebust, O. G. (red.): *Norsk Håndbok for Misjon*. (Oslo 1949).
- Myklebust, O. G.: «Unge kirker — i vekst og krise», *Norsk Tidsskrift for Misjon* 1949 s. 108—116.
- Neill, Stephen: «African Theological Survey» *International Review of Missions* 1950 s. 207—211.
- Newbiggin, Leslie: «The Evangelization of Eastern Asia», *International Review of Missions* 1950 s. 137—145.
- Ranson, C. W.: *The Christian Minister in India*. (London 1946).
- Ranson, C. W. (red.): *Renewal and Advance. Christian Witness in a Revolutionary World* (London 1948).
- Ross, Emory: «Human Rights in Africa», *World Outlook* 1949 nr. 12 s. 29—31.
- Smith, C. Stanley: «Theological Education in China», *International Review of Missions* 1945 s. 377—388.
- Stockwell, B. Foster: «Latin American Evangelical Conference», *International Review of Missions* 1950 s. 76—82.
- Tambaram Series, The (London 1939), bind IV kap. 4.
- Weigle, Luther A.: *Education for Service in the Christian Church in China* (London 1936).